

1	GEBED
----------	--------------

Bid om Gods leiding door Zijn Geest, voor bewustwording van Zijn aanwezigheid en voor het luisteren naar Zijn stem. Wijd deze groep en les over gemeente bouw toe aan de Heer.

2	UITWISSELEN (20 minuten) [STILLE TIJDEN] LUKAS 8:1 – 11:28
----------	--

Deel (of lees) om de beurt in het kort wat je in een van je stille tijden uit de toegewezen Bijbelgedeelten geleerd hebt (Lukas 8:1 – 11:28). Luister naar de persoon die deelt, neem hem serieus en accepteer hem. Ga niet verder in op wat hij vertelt. Maak aantekeningen.

3	MEMORISATIE (5 minuten) [CHRISTELIJKE HUWELIJK] (3) TITUS 2:4-5
----------	---

Repeteer twee aan twee.

(3) Liefhebben en onderwerpen. Titus 2:4-5. Opdat zij de jongere vrouwen leren verstandig te zijn, hun man lief te hebben, hun kinderen lief te hebben, bezonnen te zijn en kuis, te zorgen voor hun huishouden, goed te zijn, hun eigen mannen onderdanig te zijn, opdat het Woord van God niet gelasterd wordt

4	ONDERRICHT (85 minuten) [KERK OPBOUWENDE BEDIENING] TRAINING VAN KINDEREN IN HET CHRISTELIJKE GEZIN
----------	---

Inleiding. Dit onderricht gaat over het trainen van kinderen. Wat zijn de verantwoordelijkheden van ouders bij het trainen van hun kinderen. “Trainen” betekent het kind fysiek, intellectueel, emotioneel, sociaal, moreel en geestelijk onderricht en oefening geven. Zie ook handleiding 7 supplement 9 over “Straffen van kinderen in het christelijke gezin.”

Ouders kunnen ontmoedigd worden als zij al deze regels in de Bijbel lezen. Misschien voelen zij dat zij geen goede ouders zijn of dat zij nooit al deze regels in praktijk kunnen brengen. De bedoeling van trainen (oefenen) is niet om ouders moedeloos te maken, maar juist om een richtlijn aan te bieden hoe ze hun kinderen goed kunnen laten oefenen. Geen ouder in de wereld is volmaakt. De meeste ouders beginnen pas over het opvoeden en oefenen van kinderen na te denken als zij hun eerste kind krijgen. En de meeste ouders zijn onervaren wanneer zij met het opvoeden en oefenen van hun kinderen beginnen.

Wacht niet met opvoeden en oefenen totdat je denkt dat je een volmaakt ouder kan zijn. God geeft kinderen aan ouders om ook de ouders te ontwikkelen (te trainen) en ervaringen te geven. God geeft de ouders ook genade om de kinderen op te voeden, hen te laten oefenen, te bemoedigen en te straffen. Daarom is het handig om te kiezen voor één aspect van training. Concentreer je daarop totdat je denkt dat het kind dat geleerd heeft voordat je naar het volgende aspect gaat. Stel jezelf afhankelijk van God en Zijn genade op bij het opvoeden van je kinderen!

Spreuken 22:6 zegt, “Oefen de jongeman overeenkomstig zijn levensweg, ook als hij oud geworden is, zal hij daarvan niet afwijken.” Het woord “oefenen” betekent het kind te wijden aan de weg die God wil dat hij gaat. Het betekent het kind onderricht geven en oefenen om dat onderricht in praktijk te brengen. Voor een ouder is “onderrichten” niet hetzelfde als “oefenen (trainen)”. Voor het kind is “luisteren” niet hetzelfde als “leren”!

De wijngaardenier doet de wijnstok niet groeien door hem *te vertellen* hoe het hoort te groeien. De natuur is te sterk voor alleen maar theorie! De wijngaardenier moet de wijnstok dagelijks verzorgen: de ranken snoeien en daardoor inperken, palen planten en draden ertussen spannen om de ranken te leiden in de weg die zij moeten groeien. Jaarlijks moet hij de wijnstok snoeien en alle dode ranken weghalen en verbranden om ruimte te scheppen voor de ranken die vrucht dragen. Op dezelfde manier moeten ouders plannen maken hoe ze hun kinderen kunnen onderrichten en oefenen en grenzen stellen zodat zij zich ontwikkelen in de weg die God wil dat zij gaan. Zij moeten hen soms snoeien en inperken, straffen en stimuleren om te groeien door middel van gezonde opdrachten, oefening en vooral aanmoediging.

A. OEFENMETHODEN

Lees 1 Korintiërs 11:1; Efeziërs 3:20; Efeziërs 6:4; Kolossenzen 3:21 (let op de woorden: toorn opwekken, ergeren, onderwijzing en terechtwijzing). Galaten 6:7-8; Spreuken 10:17.

Onderricht. Vier praktische methoden om kinderen te trainen zijn de volgende:

1. Geef het voorbeeld en bid voor het kind.

Het is nutteloos om een kind waarheden te leren die de ouders zelf niet toepassen/beoefenen! Dit soort van schijnheiligheid frustrereert kinderen! De beste gewoonten worden niet slechts door de ouders “onderwezen”, maar worden door het kind “overgenomen” door observatie van een goed voorbeeld en door het samen te doen! Daarom moeten ouders zichzelf trainen ten einde hun kinderen te trainen. En omdat ouders gauw beseffen dat zij Gods hulp hierbij nodig hebben, geven zij al een goed voorbeeld van hun afhankelijkheid aan God door te bidden. En als ouders bidden, zal God veel meer doen dan wat de ouders bidden of denken/verwachten (Efeziërs 3:20)!

2. Onderricht het kind in de Bijbel.

Oefenen begint met goed onderricht in de waarheid. Een kind moet *kennis* ontvangen over de waarheid zoals die in de Bijbel wordt geopenbaard. De waarheid in de Bijbel bestaat uit de belangrijkste geloofsovertuigingen, waarden en normen die God behagen. Ouders moeten de Bijbel gebruiken om onderricht te geven en om antwoorden te vinden op de vragen van het kind. Toon aan de kinderen dat de Bijbel op de belangrijkste vragen in het leven heel goede antwoorden geeft.

Een kind moet deze waarheden (kennis) ook *begrijpen*. Hij moet *inzicht* krijgen in wat belangrijk is en waarom het belangrijk is. Hij moet *wijsheid* leren om iets goed te doen, wanneer het te doen, wat de beste manier is om het te doen en aan wie hij het moet doen. Ouders moeten de Bijbel gebruiken om de waarheid te ontdekken, gehoorzaamheid te motiveren en praktische gewoonten aan te leren.

3. Train (oefen) het kind om goede gewoonten te ontwikkelen.

Oefenen is nodig om goede gewoonten te ontwikkelen. Een kind moet leren om de waarheid te *gehoorzamen of toe te passen* in zijn eigen leven. Toepassingen worden in drie fasen aangeleerd:

- Eerst leert het kind het voorbeeld van zijn ouder na te volgen wanneer zijn ouder het samen met hem doet.
- Daarna leert hij de waarheid alleen te doen, maar wel onder het toezicht en de begeleiding van zijn ouders.
- Ten slotte leert hij de waarheid als zijn eigen gewoonte te doen zonder enig menselijk toezicht.

Een kind heeft zijn ouders als mentoren/coaches/begeleiders nodig en heeft ook veel aansporing en bemoediging nodig. Zijn ouders sporen hem aan te volharden totdat hij zijn doel behaalt. Op het gebied van gewoonten oefenen moeten de ouders en het kind beseffen dat “vrijheid” altijd grenzen heeft. Vrijheid zonder grenzen is losbandigheid. Daarom moeten ouders hun kind beschermen tegen al te veel keuzes tegelijk. Ouders moeten ook nooit hun kind met een ander kind vergelijken, omdat God alle kinderen verschillend van elkaar gemaakt heeft. Het kind met andere kinderen vergelijken werkt erg demoraliserend. Ouders kunnen beter hun kind motiveren en zijn eigen vorderingen aanprijzen door onder anderen gepaste beloningen die zij niet van te voren beloofd hebben.

4. Corrigeer en straf het kind als het de verkeerde weg opgaat.

Opvoeden bestaat ook uit corrigeren en straffen. Dit spoort een kind aan op de weg te gaan die hij moet gaan. Zie supplement 9. Wat straf betreft moet een ouder onderscheid maken tussen:

- de behoefte van het kind bevestigd te worden in de liefde van zijn ouders
- zijn rebellie tegen gezag.

Spreuken 10:17 zegt, “Het pad ten leven is voor hem die vermaning in acht neemt, maar wie bestraffing achter zich laat, doet dwalen.”

B. DE BELANGRIJKE TERREINEN IN TRAINING

Inleiding. In Lukas 2:52 lezen we, “En Jezus nam toe in wijsheid en in grootte en in genade bij God en de mensen.”

God beschouwt de volgend terreinen als belangrijk:

- “Wijsheid” is het gebied van de kennis en de toepassing van kennis in verschillende levensomstandigheden.
- “Grootte” is het gebied van fysieke ontwikkeling.
- “Genade bij God” is het geestelijke gebied.
- “Genade bij mensen” is het sociale gebied.

Het emotionele gebied wordt niet afzonderlijk genoemd, maar is onlosmakelijk met de andere gebieden verbonden. De gebieden die in Lukas 2:52 genoemd worden zijn erg groot en kunnen niet volledig in deze studie behandeld worden. We zullen de volgende onderwerpen bestuderen: gehoorzaamheid, respect, wandelen met God, zelfbeheersing en verantwoordelijkheid. Deze onderwerpen zijn noodzakelijk voor de ontwikkeling van een kind.

1. Oefen het kind om te gehoorzamen.

Lees Efeziërs 6:1.

Ontdek en bespreek. Waarom is het zo belangrijk een kind te leren gehoorzaam te zijn aan wat recht is?

Aantekeningen. Een belangrijk aspect voor een kind om te oefenen is om zijn ouders te gehoorzamen. Efeziërs 6:1 beveelt, “Kinderen, wees je ouders gehoorzaam in de Heere, want dat is juist.” Dit is de eerste en belangrijkste waarheid die ouders hun kinderen moeten aanleren! Het wordt de sleutel om ook het kind te leren om anderen te gehoorzamen: boven alles God/Christus, zijn leraren, de overheid, zijn werkgever en de oudsten in zijn gemeente. Gehoorzaamheid is

de sleutel voor opvoeding. Kinderen worden niet bevolen om hun ouders te gehoorzamen omdat de ouders “in de Heere” (christenen) zijn, maar omdat de kinderen “in de Heere” (christenen) zijn! Het behaagt God als kinderen hun ouders gehoorzamen, zelfs al zijn hun ouders niet-christenen of ongelovigen. Daarom is ouders gehoorzamen “juist in de ogen van God”.

Als een kind geleerd heeft zijn ouders te gehoorzamen in alles wat goed en recht is, is hij ook in staat de andere aspecten in de opvoeding te leren. Hij zal later begrijpen wat het betekent om God te gehoorzamen en ook de andere gezagsverhoudingen die over hem gesteld zijn (Romeinen 13:1-2). Maar als een kind niet geleerd wordt om zijn ouders te gehoorzamen, kan hij niet opgevoed worden in wat dan ook, behalve wat slecht en verkeerd is. Gehoorzaamheid is de sleutel om goede gewoonten en een goede levensstijl aan te leren die God behagen, ouders eren en bijdrage leveren om zijn land op te bouwen!

Als ouders nagelaten hebben hun kind gehoorzaamheid te leren, dan is het beter laat te beginnen dan nooit. Zijn ouders moeten dan aan het kind belijden dat zij in gebreke gebleven zijn om hem gehoorzaamheid te leren en bidden en van God vergeving voor hun nalatigheid ontvangen. God zal de ouders vergeven en wijsheid geven om meteen te beginnen het kind gehoorzaamheid te leren. Als de ouders de ongehoorzaamheid en rebellie van het kind tolereren, leiden zij hun kind op in ongehoorzaamheid, rebellie en eventueel criminaliteit!

Ouders moeten hun kinderen helpen aangename en opbouwende activiteiten te ontplooiën, anders vervalt hij weer in kwaad doen en zelfs criminaliteit. Leid hem op door hem verantwoordelijkheden in huis en in het familie bedrijf te geven en verwacht gehoorzaamheid van hem. Loof en bemoedig onmiddellijke gehoorzaamheid. En als hij niet meteen gehoorzaam is, geef hem een keuze tussen twee alternatieven, maar treed op, anders moedig je hem aan om ongehoorzaam te zijn. Hij moet leren dat ongehoorzaamheid onmiddellijk gevolgen voor hem heeft. Als het kind echter aarzelt om te gehoorzamen omdat hij bang of onzeker is, dan heeft hij aanmoediging en hulp nodig totdat hij genoeg zelfvertrouwen heeft om alleen te gehoorzamen.

2. Oefen het kind om zijn ouders (en anderen) te eren.

Lees Efeziërs 6:2-3.

Ontdek en bespreek. Hoe kan een kind zijn ouders op een praktische wijze eren?

Aantekeningen. Een kind moet leren om zijn ouders (en andere ouderen) te eren en met respect te behandelen.

“Eren” betekent om iemand zonder aarzeling, zelfzuchtige motieven of vrees hoog te achten, consideratie te schenken, en lief te hebben. De volgende drie manieren helpen kinderen om hun ouders te eren:

(1) Een kind eert zijn ouders door niet met hen te argumenteren of te vechten.

In plaats daarvan moet een kind leren om zijn standpunt (mening, overtuiging) op een zachtmoedige wijze naar voren te brengen en dan God te vertrouwen dat Hij het verder zal uitwerken op een manier die Hem behaagt. Het kind toont hiermee dat Hij in Gods soevereiniteit gelooft. Kinderen moeten nooit over hun ouders (of over andere mensen) roddelen, want “wie de zaak weer oprakelt, maakt scheiding tussen de beste vrienden” (Spreuken 17:9)!

(2) Een kind eert zijn ouders door naar hun suggesties en adviezen te luisteren en hun serieus te nemen.

De Bijbel zegt dat een kind waarheid, wijsheid, vermaning en inzicht van zijn ouders moet kopen (Spreuken 23:23). Als zijn ouders een suggestie maken of advies geven, moet een kind wat zij zeggen heel serieus nemen. Terwijl hij nog de gelegenheid heeft, moet het kind willen leren uit de vele jaren van ervaring en verzamelde wijsheid van zijn ouders.

(3) Een kind eert zijn ouders door hen in zijn gewone leven op te nemen.

2 Korintiërs 6:11-13 leert christenen om “hun harten wijd open te zetten” voor elkaar. Een kind hoort het initiatief te nemen en met zijn ouders gesprekken te voeren. Hij moet leren om vragen aan hen te stellen. Hij kan over zijn verschillende activiteiten met hen praten – wat hij op school geleerd heeft, wat hij op zijn werk doet en wat er in de wereld gebeurt. Hij kan met hen praten over zijn relaties: wie zijn vrienden zijn, hoe zij met elkaar omgaan en wat hij in de kerk/gemeente over God leert. Hij moet leren om met zijn ouders over zijn geloof in God/Christus, zijn gedachten, gevoelens en plannen te praten. Christen ouders kunnen natuurlijk in al deze punten ook het initiatief nemen en een voorbeeld aan hun kinderen geven. Als christen ouders niet hun harten voor hun kinderen openen, hoe kunnen zij verwachten dat hun kinderen hun harten aan hun ouders zullen openen?

3. Oefen het kind om met God te wandelen.

Ontdek en bespreek. Hoe kunnen ouders hun kind leren om op een praktische wijze met God te wandelen?

(1) Lees Deuteronomium 6:6-9; 32:46.

God leert ouders om Gods woorden in het verstand van hun kinderen “in te prenten” (ingraveren). Hij zegt verder, “Spreek over Gods woorden als u in uw huis zit en als u over de weg gaat, als u neerligt en als u opstaat.” Ouders moeten de kinderen leren dat de woorden van God hun gedachten, hun woorden, hun handelingen en de sfeer in hun huis moeten bepalen! God zegt tegen christenen, “Neem al de woorden waarmee Ik u heden waarschuw, ter harte, zodat u uw kinderen gebiedt al de woorden van deze wet nauwlettend te houden.”

(2) Lees Romeinen 13:1-5; Handelingen 5:29; 1 Petrus 2:19.

God heeft aan ouders de verantwoordelijkheid gegeven om hun kinderen op te voeden om God te kennen en te gehoorzamen. Geen regering in de wereld heeft het recht om ouders te verbieden dat te doen! De reden hiervoor is dat God Zelf alle gezagsinstellingen (overheden) specifieke verantwoordelijkheden gegeven heeft en beperkte gezag om die verantwoordelijkheden ook uit te voeren. Als een regering aanspraak maakt op totalitair gezag en christenen probeert te dwingen om dingen te doen die God verbiedt of christenen verbiedt te doen wat God gebiedt, dan moeten christenen deze regering op respectvolle wijze weerstaan. Alle regeringen/overheden in de wereld zijn uiteindelijk verantwoordelijk aan God en moeten verantwoording afleggen aan de God van de Bijbel!

(3) Lees 2 Timoteüs 1:5; 3:15-17.

De Bijbel is het allerbelangrijkste boek dat kinderen moeten bestuderen gedurende heel hun leven. De Bijbel geeft aan mensen kennis om behouden (gered, verlost) te worden. De Bijbel leert hen waarheid en hoe ze rechtvaardig kunnen leven. De Bijbel maakt onvolwassen christenen en kinderen volwassen en rust hen toe voor hun levenstaak. Daarom moeten ouders hun kinderen leren de Bijbel te lezen en te bestuderen en vooral te gehoorzamen.

Ouders kunnen dit op verschillende manieren doen. Zij kunnen een gezinstijd rondom de Bijbel hebben, bijvoorbeeld de vader kan een Bijbelgedeelte hardop aan het gezin voorlezen. Dan kan het gezin het gelezen gedeelte met elkaar bespreken. Kinderen kunnen Bijbelverzen uit hun hoofd leren. In verschillende stadia van ontwikkeling van het kind moeten ouders het evangelie aan het kind goed uitleggen en hem gelegenheid geven zijn hart voor Christus te openen en Hem aan te nemen als hij dat nog niet eerder gedaan heeft!

Als kinderen oud genoeg zijn, kunnen de ouders het kind leren om elke dag zelf stille tijd te houden. Een gezin kan ook Christus samen in hun woonwijk dienen (Jakobus 2:15-17). Zo krijgt het kind hetzelfde oprechte geloof als zijn ouders. Ouders moeten hun kinderen leren in hun geloof te groeien en de verschillende gelegenheden waarin hij moet leren God te vertrouwen niet van hem wegnemen. Ouders moeten ook hun eigen ervaringen met God aan hun kinderen vertellen.

4. Oefen het kind om zelfbeheersing te hebben.

Lees 2 Petrus 1:5-6; Spreuken 10:19; 15:1; Efeziërs 4:26.

Ontdek en bespreek. Hoe kunnen ouders hun kind oefenen om zelfbeheersing te hebben?

Aantekeningen. “Zelfbeheersing” is het vermogen je verlangens, woorden en daden in te perken. Ouders moeten kinderen leren om hun verlangens, woorden en daden in te perken. Bijvoorbeeld, ouders moeten nooit toelaten dat hun kinderen aanhoudend blijven zaniken totdat zij krijgen wat zij willen hebben. Als zij dat wel doen, zal het kind altijd deze methode gebruiken om te krijgen wat hij wil!

Spreuken 15:1 zegt, “Een zacht antwoord (van de ouder) keert woede (van het kind) af, maar een krenkend woord (van de ouder) wekt toorn (van het kind) op.” En Spreuken 10:19 zegt, “In de veelheid van woorden (van de ouder) ontbreekt de overtreding (van de ouder) niet, maar wie zijn lippen inhoudt, is verstandig”. De ouder moet een voorbeeld stellen hoe je op een kalme en rustige manier spreekt. En hij moet zijn kinderen ook leren om op een kalme en rustige manier te spreken, vooral wanneer zij boos of overstuur zijn.

Sommige kinderen drukken hun woede op een onbeheerste manier uit: zij maken dingen met geweld kapot, spreken beledigende woorden die gevoelens kwetsen, fatsoenlijkheid overtreden en de reputatie van mensen beschadigen. Verstandige ouders zullen hun kinderen de ruimte geven om hun woede te uiten, maar hen dan ook helpen om zelfbeheersing te leren in hoe zij hun boosheid uiten. “De ladder van boosheid” illustreert verschillende uitingen van boosheid, met de slechtste vorm aan de onderkant en de beste vorm aan de bovenkant. (Zie handleiding 4, supplement 17, Christelijke karakter: boosheid). Ouders moeten hun kinderen zelfbeheersing leren. Elke keer als het kind boos wordt, moeten ze hem helpen om zijn boosheid op een trap hoger te uiten. Bijvoorbeeld, als hij gewoonlijk zijn boosheid uitdrukt met gewelddadige handelingen, moet hij de volgende keer proberen om zijn boosheid te beperken tot boze woorden zonder gewelddadige handelingen. Zijn ouders kunnen hem belonen voor de vorderingen die hij maakt.

Kinderen moeten de volgende vijf principes met betrekking tot boosheid leren:

- Langzaam boos te worden, dat wil zeggen, zich niet door elke overtreding van streek laten maken of elke overtreding beschouwen als een persoonlijke aanval (Jakobus 1:19).
- Niet langer dan dezelfde dag boos blijven (Efeziërs 4:26).
- Niet om te gaan met mensen (kinderen) die opvliegend en driftkoppen zijn, opdat zij niet hun slechte voorbeeld gaan volgen (Spreuken 22:24-25).
- Zonder zijn eigen boosheid te onderdrukken of te ontkennen, op de positieve kwaliteiten van de ander te concentreren (Romeinen 12:10).
- Het kwade niet toerekenen (NBG), Geen lijst met overtredingen van de ander bijhouden (NIV)(1 Korintiërs 13:5).

5. Leid het kind op verantwoordelijkheid te ontwikkelen.

Lees Prediker 3:27.

Ontdek en bespreek. Hoe kunnen ouders hun kind op een praktische wijze verantwoordelijkheid leren?

Aantekeningen. Een deel van het juk dat een jongeling in zijn jeugd moet dragen is om verantwoordelijkheid voor een aantal taken te krijgen en verantwoording af te leggen hoe hij zijn verantwoordelijkheden uitgevoerd heeft. Ouders

moeten hun kinderen steeds meer verantwoordelijkheden geven in en buiten het huis. Bijvoorbeeld, het kind moet zijn slaapkamer netjes en schoon houden. Geef hem een aantal verantwoordelijkheden in de tuin of op het land, in het bedrijf of in de fabriek. Leer het kind om verantwoordelijk om te gaan met geld en bezittingen. Leer hem om zelfstandig met het openbaar vervoer te reizen. Leer hem om met verschillende mensen en culturen om te gaan. Leer hem hoe om op een gepaste manier met de andere sekse om te gaan. Leer hem ook om een taak in de gemeente (kerk) op zich te nemen.

C. TRAININGSFASSEN

Onderricht. Het onderricht van de Bijbel over de opleiding van een kind moet praktisch toegepast worden. Er zijn verschillende stadia om het kind op te leiden: Ervaring leert dat de meest vormende jaren de eerste vijf jaren van zijn leven zijn. Daarna van zijn zesde tot elfde jaar. Hier volgt een kort overzicht van de vier mogelijke opleidingsfasen tot het elfde jaar van het kind. Onthoud dat cultuur, sekse en persoonlijkheid verdere verschillen kunnen teweeg brengen.

1. De eerste trainingsfase is ongeveer tot twee jaar.

In deze periode is het belangrijk om gehoorzaamheid te leren. Op fysiek terrein leert het kind etensgewoonten, motorieke vaardigheden en praten.

2. De tweede trainingsfase is ongeveer tussen twee en drie jaar.

In deze periode stellen kinderen hun ouders op de proef om te zien hoe ver ze kunnen gaan met hun eigen wil te doen. In deze periode van ontwikkeling van de wil, is training van grenzen en discipline belangrijk. De ouders moeten het kind geborgenheid geven door goed gedefinieerde grenzen (beperkingen) en door het kind consequent te straffen als hij deze grenzen overtreedt of consequent te prijzen als hij zich aan de grenzen houdt. Op emotioneel terrein moet het kind geoefend worden in zijn reacties (boosheid) en vooral in *zelfbeheersing*. Gedurende deze periode heeft het kind behoefte aan *geborgenheid (veiligheid) en liefde*. Hij wil dikwijls bij zijn moeder zijn.

3. De derde trainingsfase is ongeveer tussen drie en vijf jaar.

(1) Op fysiek terrein. Begin het kind te leren hoe hij zich moet wassen en schoonhouden, enz.

(2) Op intellectueel terrein. Het kind vraagt veel, "Waarom?" De ouders moeten tijd maken om deze vragen goed te beantwoorden. Ontwikkel zijn houding om nieuwe dingen te leren door te wijzen op planten, insecten, dieren, enz. Lees goede boeken voor en leer hem te zingen. Doe dingen samen met hem!

(3) Op sociaal terrein. In deze periode begint het kind sociale vaardigheden te leren, zoals mensen ontmoeten en vrienden maken met zijn tijdgenoten.

(4) Op het terrein van zijn persoonlijkheid. In deze periode begin het kind verantwoordelijkheid te leren. Bijvoorbeeld, oefen hem om zijn speelgoed op te ruimen, in het huis te helpen, enz. Ga door om hem zelfbeheersing te leren in het uiten van emoties, vooral om zijn boosheid op een gepast wijze te uiten.

(5) Op geestelijk terrein. In deze periode is het belangrijk dat hij leert om met God te wandelen. Leer hem het evangelie, lees Bijbelverhalen aan hem voor, leer hem een aantal Bijbelverzen, leer hem bidden en leer hem zingen.

4. De vierde trainingsfase is ongeveer tussen zes en elf jaar.

(1) Op fysiek terrein. Dit is de beste periode om hem op te leiden in vaardigheden in het huis, muzikale vaardigheden, spelletjes spelen en sporten. Leer het kind de gezonde feiten op het gebied van seks en leer hem om goed met geld om te gaan.

(2) Op intellectueel terrein. In deze periode houdt het kind erg van lezen, dingen verzamelen en reizen. Spoor hem aan om goede boeken te lezen, een unieke verzameling te beginnen en maak tijd om interessante plaatsen met hem te bezoeken.

(3) Op sociaal terrein. Dit is de beste periode om traditionele gezinsactiviteiten te ontwikkelen die het gezin samenbinden. Kom geregeld als gezin bijeen om leuke dingen met elkaar te doen, spelletjes te spelen, leuke uitjes te maken en andere familie of vrienden te bezoeken. Houd af en toe een gezinsvergadering en betrek de kinderen in het maken van plannen en het nemen van besluiten, vooral in de plannen en besluiten die het kind raken. Zo leert het kind zijn verstand, wil en emoties te ontwikkelen. Dit is ook de beste periode om het kind te betrekken in het helpen van andere mensen.

(4) Op het terrein van zijn persoonlijkheid. In deze periode worden de uitingen van zijn emoties sterker en meer complex. De ouder moet steeds acceptatie uitstralen en een sterke band van begrip en liefde tot het kind opbouwen.

(5) Op geestelijk terrein. Dit is een belangrijke periode om de relatie van het kind met Jezus Christus te ontwikkelen en hem gelegenheid te geven met andere christen kinderen om te gaan. Het gezin moet de Bijbel met elkaar lezen en bespreken en samen bidden. De ouders moeten hun kind voorbereiden hoe ze met niet-christenen en ongelovigen om moeten gaan. Ook moeten zij het kind opleiden in de waarden en normen voor christelijk gedrag.

Ouders moeten heel geregeld voor hun kinderen bidden dat God hen genade zal geven om de christelijke waarheden, waarden en normen tot hun eigen persoonlijke overtuiging te maken.

5	GEBED (8 minuten) [REACTIES]
GEBED IN ANTWOORD OP GODS WOORD	

Bid met elkaar als antwoord op wat God zegt. Laat iedereen in de kring om de beurt kort (in één of twee zinnen) bidden en naar God toe reageren op wat hij in deze bijeenkomst van Hem leerde.

6	VOORBEREIDING (2 minuten) [OPDRACHTEN]
VOOR DE VOLGENDE BIJEEENKOMST	

Deel de voorbereiding voor de volgende keer uit op een strookje papier of laten de groepsleden het opschrijven.

1. Toewijding. Wijd je toe om steeds discipelen te maken en de gemeente van Jezus Christus op te bouwen.
2. Verkondig, onderricht of bestudeer de studie over “Opleiding van kinderen in het christelijke gezin” samen met een persoon of een kleine groep mensen.
3. Persoonlijke tijd met God. Houd stille tijd met God uit ongeveer een half hoofdstuk per keer uit **Lukas 11:29 – 14:35**. Maak gebruik van het uitgekozen Bijbelvers of de favoriete waarheid methode en maak korte aantekeningen.
4. Memorisatie. Mediteer en memoriseer het nieuwe Bijbelvers: **(4) Conflicten oplossen. Matteüs 5:23-24**. Repeteer elke dag de laatste vijf Bijbelverzen die je uit je hoofd geleerd hebt.
5. Bijbelstudie. Bereid de volgende Bijbelstudie thuis voor. **Johannes 12**. Maak gebruik van de vijf stappen methode en maak korte aantekeningen.
6. Gebed. Bid voor iemand of iets deze week en zie uit naar wat God doet (Psalm 5:4).
7. Houd je aantekeningen over bouwen van de gemeente van Christus goed bij. Doe dat ook met je aantekeningen over stille tijd, memorisatie en deze opdracht.